

Tiedote, julkaistavissa 14.11.2006 klo 00.00

Metsävarojen arvioiminen uudella tavalla toi rohkaisevia tuloksia: Metsäkadon käännekohta näköpiirissä maailmanlaajuisesti?

Pelkomme maailman metsien häviämisestä saattaa olla turha. Kansainvälinen asiantuntijaryhmä on osoittanut, että itse asiassa puuston määrä lisääntyy yleisesti eräitä köyhiä maita lukuun ottamatta. Tämä herättää toiveita siitä, että metsien häviäminen olisi ennen pitkää päättymässä myös niissä. Helsingin yliopiston professori Pekka Kaupin vetämä ryhmä tuli rohkaiseviin tuloksiin tutkimalla aineistoja eri maista uudella tavalla. Tulokset julkaisi PNAS-tiedelevy.

Tutkijoiden luoma laskentatapa ottaa huomioon metsäpinta-alan ohella myös puuston tilavuuden, biomassin ja ilmasta sidotun hiilidioksidin määrän. Soveltamalla käsitettä YK:n metsätilastoihin tutkijat totesivat, että biomassin määrä oli lisääntynyt viimeisen 15 vuoden aikana noin puolessa maailman 50:stä metsäisimmästä maasta.

Ilahduttavia esimerkkejä ovat kaksi väkirikkainta valtiota: Kiinassa metsäala kasvaa ja metsäbiomassa lisääntyy, ja Intiassakin on päästy tasapainotilanteeseen. Metsäala ja biomassa hupenevat kuitenkin yhä sellaisissa keskeisissä metsävaltioissa kuin Brasilia ja Indonesia.

Käännekohta metsien häviämisessä monin paikoin saavutettu

Tiedot yli 200 vuoden ajalta osoittavat, että monin paikoin maailmassa on siirrytty metsien häviämisestä metsäalan kasvuun. Tutkijat puhuvat käännekohdasta. Se on heidän mukaansa jo tapahtunut maissa, joissa bruttokansantulo ylittää 4600 Yhdysvaltain dollaria asukasta kohden.

Myös määrätietoisella politiikalla voidaan saavuttaa hyviä tuloksia. Esimerkiksi Kiinassa metsäala on saatu kasvuun laajoilla metsitysprojekteilla vaikka BKT ei ole vielä saavuttanut mainittua rajaa: 1970-luvun lopun 96 miljoonasta hehtaarista on päästy 143 miljoonaan hehtaariin. Maanosana Aasiassa tapahtui käänne vastikään: vielä vuosina 1990 - 2000 Aasiassa katosi 792 000 hehtaaria metsää, mutta tällä vuosituohannella metsäala on kasvanut jo miljoonalla hehtaarilla.

Asiantuntijat uskovat monien muidenkin valtioiden saavuttavan käännekohdan kolmen seuraavan vuosikymmenen aikana. Se, koska muutos tapahtuu koko maailman mittakaavassa, riippuu heidän mukaansa paljolti Brasiliasta ja Indonesiasta, joissa vielä tällä hetkellä katoaa valtavia aloja trooppista metsää.

Lisääntyvä köyhyys hävittää metsiä, kaupalliset hakkuut usein eivät

Professori Kaupin mukaan keskeisin este käännekohtaan pääsemiselle on nopeasti kasvava köyhän vaestön määrä: he tarvitsevat polttopuuta ruoanlaittoon, myyvät puuta käteisen saamiseksi ja raivaavat metsiä ruokakasvien viljelyn tieltä. Toisaalta paperin kierrätys ja sähköiseen viestintään siirtyminen vähentävät puutuotteiden kysyntää ja

helpottavat käännteeseen pääsyä. Monissa maissa metsäalan kasvuun on vaikuttanut myös tehostuva maa- ja metsätalous. Kun satotaso kasvaa, maata tarvitaan vähemmän, ja viljelys- ja laidunmaita vapautuu metsälle.

Laajatkaan kaupalliset hakkuut eivät tutkijoiden mukaan aina merkitse metsien häviämistä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Kiinassa hakattiin vuosina 1990 - 2005 merkittävät määrät raaka- ja polttopuuta, mutta siitä huolimatta puuston määrä molemmissa maissa lisääntyi. Tutkijat ennustavat, että puolet teollisuuden puun tarpeesta saadaan vuonna 2025 viljelymetsistä, ja vuonna 2050 vastaava osuus on jo kolme neljäsosaa. Nykyään istutusmetsistä saadaan kolmannes teollisuuden käyttämästä raakapuusta.

Helpotus ilmastolle ja uhanalaisille eläimille?

Asiantuntijaryhmän jäsenen, tohtori Paul E. Waggonerin mukaan käänne maailman metsien tilanteessa voi tuoda helpotuksen myös ilmaston muutoksen suhteen: hiilidioksidin määrä ilmakehässä ei ehkä nousekaan pelätyllä nopeudella. Uutinen olisi hyvä myös uhanalaisille eläin- ja kasvilajeille, joiden elinympäristöt ovat kaventuneet ihmisen toiminnan johdosta.

Tutkimusta rahoittivat Suomen Akatemia ja Kiinan tiedeakatemia (National Natural Science Foundation of China).

Lisätietoja:

Professori Pekka Kauppi

Puhelin: (09) 191 58300, gsm 040 760 5072

Sähköposti: pekka.kauppi@helsinki.fi

Artikkelin tiedot: Pekka E. Kauppi, Jesse H. Ausubel, Jingyun Fang, Alexander Mather, Roger A. Sedjo and Paul E. Waggoner. Returning forests analyzed with the forest identity. Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA.